

ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ И ПОСЛОВНЕ
ИНФОРМАТИЧАРЕ - СИРМИЈУМИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ЗАВРШНОГ МАСТЕР
РАДА

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:
1. Датум и орган који је именовео комисију: 14. 5. 2024. — НС БЕЛЕ
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, и назив високе школе струковних студија и установе у којој је члан комисије запослен: Мр Бранимир Драгојевић, професор струковних студија, музичка култура са методиком Др Марија Александровић Стајић, професор струковних студија, ликовна култура са методиком Гордана Јовић, струковни мастер васпитач, ПУ „Бошко Буха“ Инђија
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:
1. Име, име једног родитеља, презиме: Светлана, Божићар, Бјелац
2. Датум рођења, општина, Република: 08.03.1977. Инђија, Србија
3. Година уписа на мастер струковне студије, студијски програм: 2018 / Струковни мастер васпитач
III НАСЛОВ ЗАВРШНОГ РАДА Интегративни приступ музичком васпитању у предшколској установи

IV ПРЕГЛЕД ЗАВРШНОГ РАДА:

Навести структуру и кратак садржај завршног рада, начин приказивања резултата, прилоге (ако их рад садржи), укупан број страница и сл.

(до 250 речи)

Завршни рад је укупног обима 44 странице, састоји се из седам поглавља литературе и два прилога. У уводном/теоријском делу се описује проблем истраживања са Герднеровом теоријом мултиплих интелигенција или талената, као и Проблемом дефинисања музичких способности. Методе и приступи музичком образовању наслов једругог поглавља са шест потпоглавља: Систем перцептивних активности у музичком васпитању, Видови музичког развоја, Развој музичке перцепције, Постицање музичке даровитости на предшколском узрасту у вртићу, Просторна целина за звук и покрет и Музика и покрет. Треће поглавље се бави Улогом васпитача у подстицању музичког стваралаштва и такође, има потпоглавља: Слушање музике као област музичког образовања, Непосредно деловање музике и развијање позитивних емоција (Сарадња са породицом). Методологија истраживања представља четврто поглавље, подељено је на два Упитника и приказом резултата онлајн упитника комбинованог типа на узорку од 50 васпитача. Пето поглавље усмерено је на анализу и резултате истраживања као и предлоге увожења промена. У шестом поглављу говори се о Улози и значају васпитача у креирању интегративног и интердисциплинарног приступа у активностима музичког васпитања, са потпоглављем Интегрисани приступ у раду предшколског васпитача. Закључак рада представља седмо поглавље. Следе релеватна литература и прилози коришћених упитника за васпитаче.

V ВРЕДНОВАЊЕ ЗАВРШНОГ РАДА:

Навести да ли је завршни рад урађен у складу са образложењем наведеним у пријави теме, да ли садржи све битне елементе, посебно истаћи у чему је стручни допринос завршног рада, издвојити недостатке (ако их рад има)

(до 500 речи)

Мастер рад - Интегративни приступ музичком васпитању у предшколској установи - урађен је у складу са образложењем наведеним у пријави теме и садржи све битне елементе. Кандидат, ослањајући се на Гарднерову теорију вишеструке интелигенције, као и развоја детета у свим подручјима интелигентног понашања проверава примену интегративног приступа и значај раног музичког развоја код деце.

Наводи, да је дијагностиковање и праћење развоја елементарних музичких способности најбоље пратити на ономе што је детету на том узрасту блиско и познато, а адекватним поступцима интердисциплинарно откривати нове везе међу садржајима које дају активност и заинтересованост деце у стицању сврсисходног музичког знања. Подстицање музичког развоја најпре се огледа у погледу новог ритмичке, а потом и мелодијско-репродуктивне способности деце у координацији са покретом, а таква повезаност у интегративном учењу детету омогућава повезаност свих аспеката развоја и функционалног знања.

С тога је истраживање спроведено на узорку од 50 испитаника, а инструменти су интервју и онлајн упитник кроз четворостепену скалу процене. У раду кандидат истиче, да је неопходно, да оно што карактерише примену интегрисаног учења јесте потпуна и сврсисходна искоришћеност активности у смислу повезивања деци познатих садржаја из разних области реалног живота са истраживањима у вртићу.

Израдом завршног рада кандидат Светлана Бјелац је показала високе истраживачке компетенције, али и капацитет за унапређивање актуелне праксе у предшколској установи у подручју музичког васпитања.

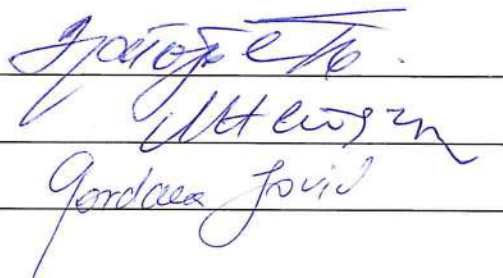
Мастер рад је отворио и правце даљег увожења промена у предшколску установу у којој је рађен и представља одличан материјал за све истраживаче и практичаре који се баве овим подручјем.

VI КОНАЧНА ОЦЕНА ЗАВРШНОГ РАДА И ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене рада, комисија предлаже:

- да се завршни рад прихвати а кандидату одобри одбрана
- да се завршни рад враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се завршни рад одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Gordana Jovic

**ВИСОКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ВАСПИТАЧЕ И ПОСЛОВНЕ
ИНФОРМАТИЧАРЕ – СИРМИЈУМ**

СРЕМСКА МИТРОВИЦА

МАСТЕР РАД

**ИНТЕГРАТИВНИ ПРИСТУП МУЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ У
ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ**

Професор ментор:

Мр Бранимир Драгојевић, проф.

Студент:

Светлана Бјелац

7/2018 – М

Сремска Митровица, јун 2024.

ТЕМА МАСТЕР РАДА:

**ИНТЕГРАТИВНИ ПРИСТУП МУЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ У ПРЕДШКОЛСКОЈ
УСТАНОВИ**

ПОДАЦИ О СТУДЕНТУ:

Презиме, име једног од родитеља, име: **Бјелац, Божидар, Светлана**

Адреса: **Фрушкогорска 67, Инђија**

Број телефона: **062 462 006**

e-mail: **svetlanabjelac@gmail.com**

Број индекса: **7/2018 -М**

Студијски програм: **Струковни мастер васпитач**

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ: **Мр Бранимир Драгојевић, професор струковних студија област:
методика са музичком културом**

ПОДАЦИ О САРАДНИКУ ПРАКТИЧАРУ:

Гордана Јовић, струковни мастер васпитач, ПУ»Бошко Буха « Инђија

УСТАНОВА У КОЈОЈ ЈЕ ОБАВЉЕНО ИСТРАЖИВАЊЕ:

Истраживање је обављено у предшколској установи „Бошко Буха“ у Инђији, објекат „Сунце“

САДРЖАЈ

УВОД.....	2
1 ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ ИСТРАЖИВАЊА.....	3
1.1 Гарднерова теорија мултиплих интелигенција или талената	4
1.2 Проблем дефинисања музичких способности	5
2 МЕТОДЕ И ПРИСТУПИ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ.....	7
2.1 СИСТЕМ ПЕРЦЕПТИВНИХ АКТИВНОСТИ У МУЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ.....	8
2.2 ВИДОВИ МУЗИЧКОГ РАЗВОЈА.....	9
2.2.1 Развој музичке перцепције	9
2.3 Подстицање музичке даровитости на предшколском узрасту у вртићу.....	13
2.4 Просторна целина за звук и покрет.....	14
2.5 Музика и покрет.....	15
3 УЛОГА ВАСПИТАЧА У ПОДСТИЦАЊУ МУЗИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА	16
3.1 Улога и значај професионалног развоја васпитача.....	16
3.2 СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ КАО ОБЛАСТ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА.....	17
3.3 Непосредно деловање музике и развијање позитивних емоција	18
3.3.1 Сарадња са породицом	19
3.3.2 ИСТРАЖИВАЊЕ 1 – МЕТОДОЛОГИЈА	20
4 МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА.....	24
5 РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА	24
6 УЛОГА И ЗНАЧАЈ ВАСПИТАЧА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАТИВНОГ И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОГ ПРИСТУПА У АКТИВНОСТИМА МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ	30
6.1 Интегрисани приступ у раду предшколског васпитача.....	32
7 ЗАКЉУЧАК.....	34
ЛИТЕРАТУРА.....	35
ПРИЛОГ 1.....	37
ПРИЛОГ 2.....	39

Апстракт: *Музичке активности на предшколском узрасту много су теже испреплетене са другим видовима дететовог искуства него у било којем другом периоду његовог развоја. Музика је не само извор музичког развоја већ и средство стваралачког испољавања детета, као и сазнајног, социјалног, емоционалног и психомоторног развоја.*

Стога, музика уткана у дневне активности као њихов интегрални део, прожимајући, комплетан живот детета у предшколској установи треба да буде у служби најважнијих развојних и педагошких циљева, а да истовремено за дете представља извор задовољства, уживања и естетских доживљаја.

На најранијем узрасту детету су потребна интегрисана искуства а не њихова пука сума. Ослањајући се и на Гарднерову теорију вишеструке интелигенције, могућност за истраживање, испробавање истовремени развој у свим подручјима интелигентног понашања највише се огледа у интегративном учењу, које детету омогућава повезаност свих аспеката развоја.

Сврха овог рада јесте провера примене интегративног приступа и значај раног музичког развоја код деце, у функцији подстицања развоја музичког ритма и координације код деце предшколског узраста. Циљ рада је процена ефикасности примене интегративног приступа у музичком васпитању са аспекта припреме, реализације и ефеката у васпитно-образовном процесу, посебно кад је реч о постигнућима деце у погледу нивоа развијености осећаја за музички ритам и координације, као и мишљења васпитача о предностима и недостацима примене интегративног модела у васпитно-образовном процесу.

Теоријски оквир истраживања усмерен је на сагледавање појмовног одређења, теоријских полазишта и утемељења, историјске перспективе развоја, планирање и организацију рада интегративне приступача учењу.

Истраживање је спроведено на узорку од испитаника под хипотезом да васпитачи немају довољно развијене музичке компетенције и да у планирању и реализацији ВОР-а не примењују довољно коришћење инструмената. Инструменти који су коришћени у истраживању су интервју и онлајн упитник.

Кључне речи: музичко образовање, музика, интегративни приступ, даровитост, предшколска установа,

УВОД

Музичко васпитање у предшколском периоду, сусреће са великим бројем проблема – изазова које треба адекватно и правовремено отклањати како не би дошло до одбојности према музичкој уметности од стране деце, да би се омогућило дијагностиковање, праћење и развој елементарних музичких способности, неопходних за прихватање музичких порука, да би се деца оспособили за вешто сналажење у постављању првих слојева музичке писмености као и опште музичке културе. Да начин стицања музичког знања и вештине музицирања не би био усиљен, као што то често бива, потребно је ослањати се на оно што је детету на том узрасту блиско и познато, и адекватним поступцима интердисциплинарно откривати нове везе међу садржајима методика, које дају активног и заинтересованост деце у стицању сврсисходног почетног музичког знања.

Музичко образовање, као грана уметничког образовања, једна је од најважнијих димензија савременог образовања. Кроз музичко образовање деца стичу знања и способности везане за музику. Музика је такође важно средство које олакшава развој личности, интелектуални развој, физички и психо-моторни развој, развој језика, емоционални и друштвени развој, даје и могућности за самоизражавање. Важан принцип како општег, тако и музичког образовања јесте јединствено деловање свих чинилаца образовног процеса. Њиховом усклађеношћу и јединственошћу оснажује се подржавајући, подстицајни утицај на музички развој детета (Андре, 2009: 40). Путем уметничког образовања подстиче се природна дечја радозналост, помаже се деци да откривају сопствене вредности и пружа им се прилика да стваралачки рукују различитим материјалима, служећи се истовремено како својим разумом, тако и својим рукама, очима и ушима (Каменов, 2008а: 71).

1 ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУП ПРОБЛЕМУ ИСТРАЖИВАЊА

Развијање интересовања и љубави према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство један је од примарних циљева и задатака музичког образовања. Искуства која дете стиче доприносе развијању креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа. Да би се код детета развијале све наведене особине и способности, неопходан и свакако комплексан задатак музичког образовања јесте унапређење активности слушања музике, као и оспособљавање за самостално доживљавање, разумевање и свестрано тумачење музичког дела. С обзиром на пропусте који се у пракси јављају при реализацији активности слушања музике, у истраживању је посебна пажња посвећена управо активности слушања музике, чулној стимулацији деце, њиховој перцепцији и рецепцији музичког дела, као и њиховим способностима да своја искуства слушања музике репрезентују визуелно или вербално.

У теоријском оквиру, кренувши од музичког образовања, дефинисани су појмови слушања музике, перцепције и рецепције као кључних елемената слушања музике, те визуелног и вербалног репрезентовања музике као пратећих елемената слушања музике. Посебна пажња посвећена је методама и приступима музичком образовању, тачније значају сензорне стимулације и систему перцептивних активности у унапређењу музичке перцепције и рецепције код деце.

Теорија вишеструких интелигенција Howarda Gardnera једнак је изазов“класичном“ схватању интелигенције као јединствене способности логичног размишљања. Према Гарднеру, интелигенција није јединствени конструкт, него постоји најмање осам различитих интелигенција које су релативно независне.

Гарднер разликује лингвистичку, логичко-математичку, просторну, музичку, телесно-кинестетичку, социјалну(интерперсоналну), личну(интраперсоналну)и природну интелигенцију. Главни утицај Гарднерове теорије читавао се у образовању.

Теорија вишеструких интелигенција помаже учитељима у задовољавању специфичних образованих и шорих друштвених потреба ученика те промицању разумевања и поштовања међу ученицима. Она широко отвара врата разноликим наставним стратегијама које се могу лако имплементирати у учионицама у којима ће се потстицати учениково самопоштовање, лично интелектуално оснаживање и самопоуздање.

Гарднеров модел вишеструких интелигенција један је од оквира посматрања дечијих талената и потенцијала. Према теорији Гарднера, америчког професора психологије са Харвада, постоје различите врсте интелигенција. Према Гарднеру, свако од нас поседује више врста интелигенције од којих су неке више или мање развијене, а мењају се током живота. То су:

1. Музичка интелигенција

Музичка интелигенција односи се на лакоћу препознавања висине тона, ритма, и боје

2. Лингвистичка интелигенција, логично-математичка интелигенција, просторна интелигенција, телесно-кинестетичка, интерперсонална интелигенција

1.1 Гарднерова теорија мултиплих интелигенција или талената

„Каква је природа ума који је способан да изнедри такво мноштво умећа и продуката, цењених широм света (Гарднер, 2000)- Покушај да се одговори на ово питање навео је Гарднера да формулише своју теорију мултиплих интелигенцијс. По овој теорији, људски ум је током еволуције “настимован” на бар осам (у ранијим верзијама теорије-7) различитих садржаја и сходно томе поседује одговарајући број “засебних јединица менталног функционисања), „скупова способности које се могу посматрати и мерити“ (Морган, 1996), односно - посебних интелигенција.

То су:

- Лингвистичка (способност коришћења језика, језичког изражавања и разумевања језика, језичка осетљивост), логичко-математичка (способност уочавања логичких и нумеричких образаца, извођења закључака и оперисања бројевима),

- музичка(способност уочавања, памћења и евентуално трансформисања музичких образаца),
- специјална(способност менталне репрезентације и трансформације просторних односа),
- телесно кинестетичка(способност контроле и експресивног коришћења покрета, вештог баратња стварима),
- природњачка(способност разликовања живих бића и осетљивости за разне појаве у природи),
- интерперсонална(способност да се правилно уочи и одговори на емоционално стање и карактеристике других људи) и
- Интраперсонална (познавање себе, приступ сопственим осећањима и способност да се она разликују и правилно усмере)
(Фаско,2001;Морган,1996)Гарднер(2000)изричито одбија да неке од ових скупова способности назове интелигенцијом, а неке талентима, и залаже се за то да- који год од ова два назива одаберемо- ових осам типова способности имају исти статус.

Даровитост се, сматра Гарднер, може јавити у било којој области која укључује неку од 8 интелигенција, а будући да је интелигенција начелно дефинисана као (биопсихолошки потенцијал)Гарднерова дефиниција даровитости гласи:“даровитост је појава раног или раније развијеног биопсихолошког потенцијала у доменима неке културе. Особа која брзо напредује, која“обећава“ у некој расположивој области деловања, завређује епитет“даровита“(Гарднер,2000)

1.2 Проблем дефинисања музичких способности

Еминентни совјетски истраживач на пољу психологије музичких способности, Тјеплов(Теплов), сматра да је дефинисање појма музичких способности“најважнији и најтананији проблем психологије музике“(Теплов, 1966, стр.41), а према Ревешу овај појам један је од најконтраверзнијих у психологији музике“(Ревез,1954,стр.131). Нешто спорији развој психологије музике и музичких способности могуће је између осталог, објаснити и

чињеницом да ова млада научна дисциплина није дуго могла да реши неке своје кључне проблеме, међу којима дефинисање појма музичких способности заузима значајно место.

И данас се воде бројне дискусије око тог појма, а у покушају његовог одређења углавном се појављују две врсте дефиниција. Постоје неодређене, мада сликовите дефиниције, међу којима је најкарактеристичнија Сишорова да „музички таленат није један таленат“, већ хијерархија талената који се гранају у оквиру музичке свести(Seashore.1938,str9), али из ње не сазнајемо ништа суштинско о природи самог појма. Сличног су карактера и циркуларне дефиниције, каква је Бентлијева, према којој музичка способност представља(оно својство, или она својства, која разликују музикалне од немусикалних особа), али и он сам наводи тешкоће у диференцирању ко је музикалан а ко није.Постоје, међутим, и различите операционалне дефиниције.

У њима су музичке способности одређење најчешће описима веома различитих активности, карактеристичних за музикалне особе.Тек такве дефиниције, свака са свог становиштва, успевају да нас приближе појму и природи музичких способности.Међу ауторима оваквих дефиниција истичу се Винг и Холмстрем, о којима ће бити говора касније.

Појам музичких способности различити аутори често различито користе.По једнима оне су синоним за „музички таленат“, „смисао за музику“, „музикалност“,музичку интелигенцију“, а други праве јасну разлику међу овим терминима. Док на пример, Шишор музикалност сматра саставним делом музичког талента, за М.Шоена су таленат и музикалност два ентитета: таленат је способност извођења музике, а музикалност способност рецепције музике, то јест истанчаног музичког опажања, разумевања и доживљавања.

Тако, према ШОЕНУ, ЈЕДНА ОСОБА МОЖЕ ПОСЕДОВАТИ МУЗИКАЛНОСТ, А НЕ И ТАЛЕНАТ И ОБРНУТО, МАДА ОН НЕ ИСКЉУЧУЈЕ МОГУЋНОСТ да се ове две способности и допуњују. Ако упоредимо ова два становишта, ближе нам је Сишорово схватање. Са Шоеном се не можемо сложити у поистовећивању талената са, по нашем мишљењу, претежно једним видом могућих испољавања музичких способности-способношћу музичког извођења. Само извођење, ма како супериорно било, неће одавати талентованог извођача уколико му недостају висок степен музикалности, истинско

понирање у суштину дела и доживљавање његовог садржаја и поруке. Ми смо тамо да таленат укључује, подразумева музикалност. Музички талентована особа је, пре свега, музикална особа. Она поседује танану музичку перцепцију, нарочиту осетљивост за естетске квалитете у музици, али не мора да буде у стању да оно што доживљава, у истом квалитету тј. истом нивоу, у целини и технички изведе. Мањкавост врхунске извођачке способности увек се сматра мањим хендикепом него недостатак експресивности у извођењу. С обзиром да је музикалност „*conditio sine qua non*“ музичког талента, оно суштинско у њему, наше је мишљење да је музички таленат и музикалност могуће употребљавати у синонимном значењу, па ћемо то и ми чинити у овом раду.

2 МЕТОДЕ И ПРИСТУПИ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ

Циљеви музичког образовања су да се култивише уметнички сензибилитет, машта и креативност, да се развијају способности деце, критичко размишљање, способности анализе и синтезе, генерализација, когнитивне и метакогнитивне вештине, као и музичке вештине и знање деце. Музичко образовање остварење датих циљева постиже комбинацијом теорије са праксом и различитим активностима. У том смислу, музичко образовање се посматра као део уметничког образовања. Уметност игра важну улогу у оплемењивању наших чула и култивацији наше маште (Eisner, 2004). Уметност се, за разлику од науке, служи првенствено спајањем - синтезом најразличитијих искустава којима се слободно и маштовито експериментише да би се дошло до једног симултаног доживљаја, увида у искуство на дубљем, вредносном нивоу значења. Своју сврху она постиже захваљујући метафорама емотивно засићеним чулним сликама које служе да се нешто представи. Човеково мишљење и доживљај стварности служе се средствима и науке и уметности које, иако различите, каткад и противречне, не треба супростављати, нити давати предност само једној од њих (Kamenov, 2008a: 61).

Музичко образовање требало би да ставља нагласак на музичка искуства и вештине деце, са одређеним музичким знањима. Деца не би требало да се сматрају пасивним већ активним учесницима у процесу свог музичког развоја. Стога би као основни задатак

музичког образовања требало имати у виду буђење интересовања и поступно оплемењивање музичких искустава детета кроз различите системе подстицања који истовремено делују, уз правилно дозирање нових музичких знања, имајући у виду узраст, развојни ниво сваког детета и његове индивидуалне особености (Мирковић-Радош, Матић, 1986: 43).

2.1 СИСТЕМ ПЕРЦЕПТИВНИХ АКТИВНОСТИ У МУЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ

Садржаји музике су веома разноврсни и могу бити сами себи сврха. Међутим, уколико се ови садржаји деци представљају самостално, без објашњења и повезивања са елементима, појмовима и појавама из окружења или других области живота, њима се не могу на најбољи начин остваривати сви циљеви и задаци како музичког, тако и општег васпитања и образовања. Иако се музика прима путем аудитивне перцепције, она ипак није једини, а ни изоловани начин стицања искуства, већ је повезана са запажањем и ликовних, других акустичних (нпр. говорних) и кинестетичких појава. Ово значи да човек све појаве које га окружују не доживљава појединачно нити изоловано, већ као део целине, тј. неке опште „слике”. Ово нарочито важи за децу. Чињеница да у најмлађем узрасту детету морамо пружити интегрисана искуства како бисмо развијали не само музичке, већ и когнитивне, психомоторне способности у оквиру општег потенцијала наводи на изналажење нових путева при преношењу знања. Мишљења психолога музике потврђују да није довољно само подучавати дете да се креће у ритму музике, пева и свира на дечјим музичким инструментима, већ реализовати садржаје који ће пратити дечја интересовања и бити у складу са временом у којем живе. Природа музичког искуства деце је истовремено и когнитивна и афективна па се не сме искључити тзв. класичан приступ у процесу музичког образовања и васпитања, али се, свакако, може надоградити (Стошић 2008: 90).

Истраживања су показала да су деца, када су окружена богатом перцептивном атмосфером и окружењем који пружају различите варијанте слушних и визуелних искустава, мотивисана да уче музику (Wang, 2008: 32).

Сматра се да је за холистички развој дечје личности и унапређење музичких способности деце у музичким активностима и настави неопходна визуелна, вербална, аудитивна, аудио-визуелна стимулација, као и стимулација покретом.

2.2 ВИДОВИ МУЗИЧКОГ РАЗВОЈА

2.2.1 Развој музичке перцепције

У оквиру перцептивног развоја посебно место заузима перцепција висине тонова. Иако несумњиво фундаментална музичка компонента, база каснијег разумевања мелодије(заснована, пре свега, на још елементарнијој способности непосредне дискриминације висине), а такође и најчешће испитивано музичко својство уопште, при покушају испитивања овог атрибута код деце на раном узрасту искрсавају многе тешкоће. Оне често произилазе из саме методологије испитивања. Најчешће коришћена техника, при којој дете о свом разликовању висине тонова извештава вербално, за њега није нимало лак задатак. Захтеви да одговори да ли је тон(било да је“чист“ или „комплексан“)“висок“, или „низак“, односно да ли се краће“ нагоре“(„навише“) или „надоле“(„наниже“), дакле да врши овакве диференцијације у слушној области, збуњују дете, јер оно те појмове везује са појмовима које стиче у домену видног опажања. Врло занимљив пример бркања појмова“висок“ и „низак“ услед везивања за другу чулну област наводи М.Цимерма(M.Zimmerman, 1971) у свом испитивању трогодишњака. Деца тог узраста показују тенденцију да обрну конвенционално значење појма „висок“ и „низак“ када је у питању слушно опажање зато што о тим појмовима размишљају у визуелном, њима искуствено до тада најближем смислу, као да они значе нешто“велико“ или „мало“ у односу на њих саме.Један амерички истраживач(Hitchoock, 1942, према Zimmerman, 1971), користећи визуелни тест и тест висине тонова, наводи да су трогодишњаци бирали слику малог авиона, тј. авиона приказаног високо у ваздуху као одговор на ниски тон, јер је авион њима изгледао мали, низак, тј. био је мали у односу на њих, а слику великог предмета везивали су за високи тон.

У усвајању појмова „висок“ и „низак“ од изузетног значаја је да се уз тонове различитих висина уведе визуелно, просторно, као и вокално и манипулативно репрезентовање тих појмова, како би из садејства података добијених од разних чула постепено проистекла свест о музичком појму висине тона. Сличан принцип може, по аналогији, да се примени и на учење других елементарних музичких појмова, на пример, трајање тона: „дуг“ и „кратак“ тон. Да би се превазошле тешкоће усвајања појма висине путем коришћења релационих појмова „висок“ - „низак“ (или пак, код опажања правца кретања - „навише“, и „наниже“) Серцент предлаже унапређење које би се свело на двочлани избор: диференцирање да ли су два тона „иста“ или „различита“ у погледу висине, јер те појмове, који су база свих сложенијих дискриминација у музици дете усваја раније.

Неке студије истичу важност укључивања других техника извештавања о висини тонова, пре свега манипулативну технику. На пример, дете треба да притисне једно од два дугмета који одговарају различитим висинама тона - „високим“ односно „ниском тону, или дирки на клавиру. Међутим, овакви „бихејвиорални“ задаци који покушавају да превазиђу тешкоће често вербалних задатака помажу, истина, деци да науче конкретан иницијални задатак, али не доводе да трансфера на ситуације кад се користе друге висине тонова (Wendell, 1958). Још једна често коришћена техника захтева да дете реагује вокално на дати музички стимулус, односно путем репродукције дане висине. Претпоставка која стоји у основи овог типа реаговања на висину је да је тачна вокална репродукција одређеног тона у погледу његове висине знак да је елемент висине као такав издиференциран од других музичких елемената. Заиста, низ истраживања показује повезаност између способности певања и дискриминације висине тонова. Међутим, извесни аутори се не слажу са тим, сматрајући да дете може да поседује добру способност разликовања висине, дакле да их добро перцепира, али не да то и изведе, о чему ће бити речи касније.

У погледу успешности у разликовању интервала налази се слажу са здраворазумском претпоставком и искуственим подацима да се, уопште узев, већи интервали лакше и тачније опажају, те да се проценат тачних одговора повећава са величином интервала и узрастом детета. Ово добро илуструје истраживање Дуел и Андерсона (Duell, Anderson, 1967) у којем од 168 шестогодишње деце 30 одсто њих није могло да разликује полустепен, а свега 4 одсто је грешило када је требало уочити разлику

између два тона у распону сексте.Највећи прираштај у способности дискриминације висине нађен је на млађим узрастима(нарочито од 6. До 9. године, према већ поменутих налазима Resolda), док је око 12. Године прошао критички период за усвајање идентификације висине.

У истраживањима је нађена повезаност између способности дискриминације висине и музичке меморије.Те две функције помажу једна другу. Схватање мелодијских фаза умногоме је олакшано добром меморијом и такђе се побољшава порастом узраста.

Опажање ритма фундаментално зависи од способности детета да се концентрише на доминирајуће, ритмичко груписање. Традиционално се, о томе извештавају истраживачи из различитих средина, у елементарном виду на раном узрасту ритам приближава детету кроз ритмички покрет, при чему се користе два приступа. У првом се посматрају слободна, спонтана истраживања ритмичких активности, док је други више контролисан и укључује идентификовање способности детета да уочи и изведе одређене ритмичке целине, при чему се региструје тачност репродуковања. У оваквим задацима тежиште је на свесном опажању ритма, који се испољава у дететовој способности да контролише своју ритмичку активност, тако да се она сложи са опаженим ритмичким моделом.Међутим, резултати истраживања Гроувса,Groves, 1969) сугеришу да се мора бити опрезан кад се ритмичка перцепција детета процењује преко способности синхронизације својемоторне реакције са музиком. Док покрет тела синхронизован са музиком највероватније указују на тачну ритмичку перцепцију, докле асинхрон покрет може да говори о слабој моторној координацији, односно о извесним проблемима моторног развоја или о још недостигнутом потребном нивоу моторне зрелости, а не о слабој перцепцији ритма. Ово стога што је моторна способност и зрелост, а не о слабој перцепцији ритма.Ово стога што је моторна способност и зрелост значајан фактор у дететовој способности усаглашавања покрета тела са ритмичким стимулсима. Зато треба користити и друге показатеље ако се испитује перцепција ритма.У овом раду нађено је, такође, да квалитет музичке средине у породици, пол, лична и друштвена прилагођеност нису чиниоци од значаја, као ни вежбање у способности ритмичке синхронизације, док се порастом узраста, и сазревањем испитиване ритмичке способности побољшавају, чему, свакако, доприноси и усавршавање моторних способности.

Темпо музичке композиције се, такође, показао као чинилац који доприноси тачним моторним одговорима: деца боље „држе ритам“ у брзим темпима, него у спорим-испитивања у обданишту показују да су деца успешнија у синхронизацији својих покрета са музиком у брзом темпу.

Перцепција гласности је проучавана преко задатака дискреминације различитих интензитета звука. Резултати показују да се ова врста разликовања појављује врло рано и без икаквог формалног учења. Захваљујући томе што деца већ као сасвим мала на звуковима из средине која их свакодневно окружује упознају атрибуте „гласно“, и „тихо“, и одговарајући појмови се формирају тако рано, за разлику од већ разматраних појмова „горе“ - „доле“ или „високо“ - „ниско“. Већ просечна четворогодишња деца врше тачно разликовања релативне гласности, а за шестогодишњака је то изузетно лак захтев.

Способност опажања акорда је испитивана тако што је од деце тражено да од неколико сугерисаних одаберу одговарајућу пратњу за мелодију, при чему су неке од понуђених биле у различитом тоналитету, односно нису одговарале мелодији.

Налази најважнијих истраживања у области перцепције која су овде поменута показују да перцепција музичких стимулса следи јасан развојни редослед. Из ових налаза може проистећи и више значајних практичних импликација и препорука за рад са предшколском децом, од којих наводимо неке: како је свака практична активност која омогућава представљање висине од велике помоћи, то визуелно представљање релација треба да буде присутно при усвајању појмова о висини и трајању тонова. У првим искуствима детета у дискриминацији висине треба поћи од већих интервала да би се постепено и код све старије деце уводили мањи интервали. Музички елементи могу се детету приближити и изоловано, али их треба презентовати и у музичком контексту, како би му се постепено помогло у превазилажењу тенденције усредсређивања на само један вид музичке појаве. Ритмичка искуства у музици треба да се крећу у широком распону од слободних ритмичких испољавања ка онима усмереним од стране васпитача. Ритмичке и мелодијске моделе у циљу предочавања њихових основних карактеристика и увиђања битних разлика међу њима треба на раном узрасту издвојити, док динамику, нарочито контрасте „гласно“ - „тихо“, не треба посебно потенцирати управо због поменутог раног јављања перцепције гласности без икаквих тешкоћа.

2.3 Подстицање музичке даровитости на предшколском узрасту у вртићу

Музика је проткана кроз живот деце и представља извор задовољства и позитивних емоција. У вртићу игра и планиране ситуације учења које обухватају певање, свирање, слушање музике, покрет и стваралаштво, унапређују музички, као део целовитог развоја деце. Музичка даровитост се као специфична способност може уочити раније од других видова даровитости, већ око трће године.

Музички даровита деца показују ране знаке музичког сазревања. Почињу овладавати музичким способностима пре просека своје узрасне групе, цупкају и њишу се када чују музику, осетљива су на звуке, певуше увек неку песмицу током игре, боље памте и понављају мелодију, уочавају фалш у музици, брже овладавају ритмом, боље се изражавају Орфовим инструментима, смишљају сопствене песмице и композиције, прилично добро разликовање музичких и других звукова.

Карактеристике музички надарене деце је у њиховом осећају за ритам, добра координација, прилично добро разумевање музичких и других звукова, разумевање музичких односа, уживање у музичким активностима, изразита музичка меморија, одмах реагују на ритам, мелодију и хармонију, користе музику за изражавање осећања и доживљаја, поседују спонтани и оригинални креативни импулс при компоновању и извођењу, уживају у плесу и драми са елементима музике, изузетно брзо памте музику, поседују снажан осећај за висину тона. Како би подстицали развој потенцијално даровите деце, неопходно је да их приметимо док су још у вртићу, да их упознамо, сазнамо шта покреће њихову машту, начин на који откривају свет око себе и да их усмеримо и пружимо им додатну подршку. Стваралаштво је првенствено окренуто процесу, а не продукту.

2.4 Просторна целина за звук и покрет

Просторна целина за звук и покрет је простор који музички даровита деца најчешће посећују. У њој треба да се налазе музички инструменти(ударалјке, триангл, чинеле, даире, прапорци, звечке, музички штапићи, бубњеви, кастањете, металофон, ксилофон), музичке играчке(музичке кутије, музичке меморије, синтисајзер, звучне играчке, музичке подлоге, реквизити(мараме, врећице, лоптице, обручи, чуњеви, тунели), различити материјали за истраживање звука, рециклажни и природни материјал з израду музичких инструмената, аудио-визуелна средства(тв, цд-плејер, мини линија, музика различитих жанрова), музички пано.

О талентима у предшколском узрасту говорило се и писало пре више од двадесет година, али се још увек мало говори о посебној брзи о потенцијално даровитој деци предшколског узраста. Тако је брига и одговорност за планирање, спровођење и евалуацију рада са талентованима препуштена самим васпитачима. Васпитачи могу да идентификују потенцијално талентовану децу, с тим што имају више проблема у раду са таквим дететом. Истина је, међутим, да васпитачи све више препознају предности ране идентификације и интервенције код деце предшколског узраста која показују изразито висок потенцијал или способност.

У идентификацији даровите деце на раном узрасту важан је тзв. Мултилатерални приступ идентификацији даровите и талентоване деце. Сами тестови интелигенције нису довољни јер је уз њих неопходно пратити и процес васпитања, па се могу применити уз чек-листе у мишљењу старијим, који могу да посредују у корисним информацијама, посебно о дететовом раном развоју.

Када говоримо о таленту у предшколској средини, имамо у виду компетентно дете коме је за развој потребна подстицајна средина, у којој може да искаже потребу за активним учешћем. При томе је кључна употреба другачије методике васпитно-образовног рада, као и другачија улога одрасле особе, која треба да буде, пре свега, рефлексивни практичар.

2.5 Музика и покрет

Постоје бројни докази да су музика и покрет природно повезани (нпр. Cross, 2003; Phillips-Silver, & Trainor, 2005, 2007; Vallin et al. - физички покрет је од суштинског значаја за когнитивни процес музичара, а музика и покрет деле нервне путеве, као што су они који се односе на секвенцијално учење времена (Sievers et al., 2013). Људи лако координирају и обучавају своје покрете музиком (нпр. Илари, 2015; Меркер et al., 2009; Пател, 2008; Пхиллипс-Сил 2010), а покрети тела се често синхронизују са музичком структуром (Toiviainen et al. 2010). Методе подучавања музике засноване на учењу (координација са спољашњим звуком) могу побољшати вербалне вештине, радну меморију и дискриминацију висине тона (Мароти et al., 2019). Деца могу да перципирају ритмичке структуре и реагују спонтаним ритмичким покретом на музику (Илари, 2015). Музичко учење подржава способност детета да користи и фокусира свој нервни систем, укључујући процену удаљености и брзине (Росе et al., 2019). Кретање развија неуролошке основе које олакшавају развој језика, вештине решавања и креативности (Стевенс-Смитх, 2016). Музички тренинг побољшава фину моторику (нпр. Costa-Giomi, 1999; Costa-Giomi et al., 2005; Forgeard et al., 2008; Lahav et al., 2007; Schlaug et al., 2005) и побољшава просторну свест (нпр. Patston & Tippett, 2011; Stoez et al., 2007).

Истраживања пружају јасне доказе о директној вези између покрета и музике, а имајући у виду ову природну везу, часови музике свих врста идеално укључује искуства музике и покрета за ученике свих узраста и нивоа способност.

3 УЛОГА ВАСПИТАЧА У ПОДСТИЦАЊУ МУЗИЧКОГ СТВАРАЛАШТВА

За развијање и подстицање дечије стваралачке активности веома је важно створити позитивну атмосферу у групи. Неопходно је обезбедити деци разноврсна чулна искуства и стварати прилике за истраживање. Стваралачка активност детета је резултат добро смишљеног и поступног чињења деце и васпитача у којем се дете добро осећа, активира своје потенцијале представља своје идеје и овладава низом вештина које у њему буде стваралачку активност.

У просторној целини за звук и покрет, васпитач омогућава деци да према својим идејама организују игру и правила у игри, припрема средину, обезбеђује материјал (предмете који стварају звук, разноврсне музичке инструменте и ударалке, предмете од дрвета, пластике, метала..), прати децу током игре и њихове реакције и закључке. У таквој отвореној игри деца самостално предвиђају, откривају и истражују материјале и средства, нпр. у игри истраживања звука.

У отвореној игри деца спонтано певају без обзира на то да ли песма има текст или не, да ли је намењена слушаоцу или не. Такво певање називамо стваралачко певање. Наративно измишљање настаје у игри као и различито животно-практичним ситуацијама: у аутобусу, приликом вожње бицикла. Измишљање, које у првом плану има мелодију, прате и одговарајуће дечије радње. Дете пева краћу, измишљену мелодију коју често прати и ритмичко кретање – љуљање или нека дечија активност (цртање, низање перли...). Од ситуације зависи шта ће деца певати. У отвореној игри деца често креирају и своје плесне импровизације. Док плешу деца савлађују разноврсне облике кретања: ходање, окретање, скакање, поскакивање, одржавање равнотеже...

3.1 Улога и значај професионалног развоја васпитача

Поштовање права на образовање све деце које укључује поштовање свих индивидуалних разлика и потреба, инклузивно образовање, дуго је било усмерено на професионалну едукацију и сензибилизацију васпитача за рад са децом која показују

развојне сметње или имају посебне образовне потребе услед припадности маргиналним групама. Тек од недавно, стручна и академска јавност, али и потребе које намеће нова технолошка револуција, подстакле су промене у области образовања и указале на велики значај срединских подстицаја за развој и неговање потенцијала даровитих, а посебно за развој креативности.

У иницијалном образовању васпитача се није довољно поклањала пажња развоју компетенција за рад са потенцијално даровитом децом, нити су крот друге облике стручног усавршавања били обучавани да такве потенцијале препознају. Спорадично, васпитачи су имали прилике да интуитивно или уз асистенцију родитеља неког даровитог детета препознају његове изузетне способности, интересовања или вештине, али нису били едуковани да таквом детету пруже и одговарајуће развојне подстицаје.

Данас, образовање васпитача је усмерено на целоживотно образовање као једну од вађних компетенција оних који раде са децом. Савет за даровиту децу (СЕС, Council for Exceptional Children) објавио је стандарде за програме намењене образовним радницима који раде са даровитом децом. Сви они треба да разумеју и познају теоријске садржаје и терминологију, карактеристике и показатеље даровитости код деце, укључујући и оне која су двоструко изузетна, да познају разлике у стиловима учења, развојне карактеристике, когнитивне и афективне карактеристике и потребе даровитих, да умеју да примењују различите дидактичке поступке и стратегије да диференцирано и индивидуализовано планирају активности и да охграбују критичко и креативно мишљење.

3.2 СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ КАО ОБЛАСТ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Слушање је примарна активност кроз коју већина људи ужива и учи о музици током живота. То је и најранији начин доживљавања музике код деце. Слушањем музике деца доживљавају снажне музичке утиске, али и уче на који начин да запажају, разликују и разумеју изражајна средства музике и како да разумеју музику. С обзиром да је музика у великој мери присутна у свакодневном животу људи, и њене функције су вишеструке и различите.

Различити начини слушања музике могу зависити од личних карактеристика и фокуса пажње слушалаца, као и од контекста слушања, како физичког тако и друштвеног. Одређени аутори слушање музике дефинишу као активност свакодневног живота, у којој се деца ангажују на различите начине и у различитим контекстима, за различите сврхе и са различитим степеном укључености.

Код деце која имају прилике да слушају музику и буду изложена разним изворима звука, развија се осетљивост на звучне разлике и карактер тих звукова. Познавање изражајних средстава музичких композиција омогућава детаљнији и флексибилнији систем слушања музике и очекивања музичких догађања, који воде успешнијој перцепцији музике и имагинацији у вези са њом.

С обзиром да се у пракси најчешће недовољна пажња посвећује квалитетном слушању музике, тј. деца се не подучавају како да аналитички слушају музику, да је разумеју и у њој уживају, појавила се потреба за истраживањем у коме ће се дати предлог методичког приступа активности слушања музике заснованог на систему перцептивних активности, а који ће допринети унапређењу перцепције и рецепције музике код деце, као и побољшању квалитета њихових визуелних и вербалних репрезентација слушане музике.

3.3 Непосредно деловање музике и развијање позитивних емоција

Значај коришћења музике у раду са децом од најранијег узраста се не исцрпљује у правовременом подстицају развоја музичких способности.

Музика има знатно важнију улогу. Уз помоћ ње се отварају простори за спонтану, топлу комуникацију у међусобном општењу деце и деце са одраслима.

Непосредност деловања, једна од основних одлика музике, од највећег је значаја баш у предшколско доба- доба најбурнијег развоја личности. Радост, туга или неко друго

расположење исказано музиком доживљавамо и онда када нисмо у стању да објаснимо на који начин је музика подстакла одређено расположење у нама. Дете, искрено и отворено за нова сазнања, спонтано прихвата оно што му музиком нудимо, а то је од посебног значаја у периоду кад оно мења средину и већи део дана проводи у вртићу, посебно у периоду адаптације и реадaptације. Осмишљеним избором и применом музике ведрога карактера може се ублажити туга и несигурност детета, које пати не само због одвајања из породичног амбијента, здравственог или неког другог разлога (љубомора, тешкоће у комуникацији са људима, неправилан однос родитеља према детету, неадекватно одевање и слично).

Моћ музике да пробуди у човеку одређено расположење има значаја и за рад са децом која су већ прихватила вртић као други животни простор. Музика доприноси стварању пријатне васпитне средине за игру и рад. Опустено, расположено дете са радошћу прима подстицаје били они музички или не. Многобројне су игре и садржаји који у преплетању са музичком грађом значе за дете радост у игри уз музику, а догађају започете процесе развоја личности.

3.3.1 Сарадња са породицом

Један од садржаја у сарадњи са породицом треба да буде договор о начинима подстицања дечијег развоја, усклађеност у стимулисању и захтевима. Професионално оспособљени за праћење и сагледавање специфичности у развоју детета, васпитачи су ти који ће открити ране диспозиције, посебно интересовања и све нијансе дечијег реаговања на одређене подстицаје. Шта се у вртићу чини музиком, шта се и како постже и шта се од тога може дограђивати и у породици- то је једна од тема у сарадњи са родитељима.

Преносећи родитељу искуства стечена у непосредном раду са децом у вртићу, васпитач дознаје више и о понашању детета и у кући и да ли је, колико и на који начин стимулисано музиком. Овакви разговори су посебно значајни за постизање склада у мотивацији детета које испољава изузетне склоности, што треба подржавати и неговати, као и код деце која немају развијена интересовања, па треба покушати музиком као особеним средством које може изазвати у детету знатижењу и покренути га на активније реаговање.

За почетак сарадња треба одредити врсту музике коју ће деца слушати у свом дому и у вртићу, коментаришући са својим вршњацима садржај песме, музичке приче или музике коју су слушала са члановима породице.

Родитеље треба упутити у методске поступке који се примењују у активностима: Из музике у причу. Треба их такође уверити не само да није потребно већ да је погрешно откривати назив дела музике програмског карактера. Треба их уверити да дечије виђење садржаја који музика доноси не мора бити идентично, чак ни блиско називу композиције. Треба образложити да музика буди емоције, доприноси појави најразноврснијих асоцијација, које сугерише карактер музике или неки други елемент.

Боја тонова неког инструмента може да подсети дете на догађај или доживљај из живота или са ТВ екрана, на пример, и оно ће описати или насликати приказ из визије

Ритам може подсетити на кретање кочија, битку сабљама и безброј других визуелно-аудитивних утисака, које дете користи као основни полазни мотив, дограђујући основну слику на својствен начин. То су драгоцене подстицаји који охрабрују дете на сопствени начин исказивања, тражења свог пута и израза у говору, игри у ликовном и музичком стварању.

У случају да дете одбије понуђен садржај, што ће можда учинити услед недовољне сигурности, родитељ може, охрабрења ради, користити композицију која ће дати неко усмерење, али и довољно слободе, као на пример“, „Музика на води“Георга Фридриха Хендла. Детеу ће рећи да музика дочарава догађаје на води, али какве- дете ће одгонетнути током слушања музике. Ова композиција је подесна и за ситуацију у којима болесно дете мора лежати у постељи.

3.3.2 ИСТРАЖИВАЊЕ 1 – МЕТОДОЛОГИЈА

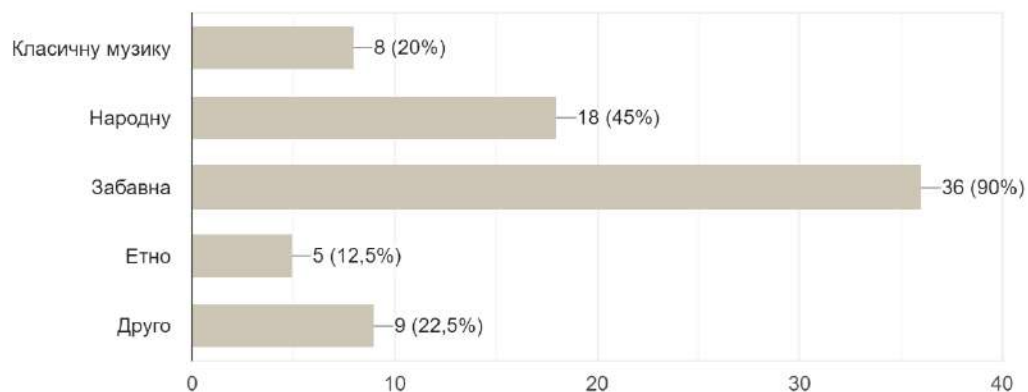
Истраживање је спроведено на узорку од 40 родитеља путем онлајн упитника комбинованог типа. Питања су дата кроз четворостепену скалу и односе се на:

- Испитивање о врсти музике коју слушају
- Испитивање о поседовању и коришћењу неког инструмента
- Подизање свести о утицају музике на развој предшколског детета

НАЈЧЕШЋЕ СЛУШАНА ВРСТА МУЗИКЕ

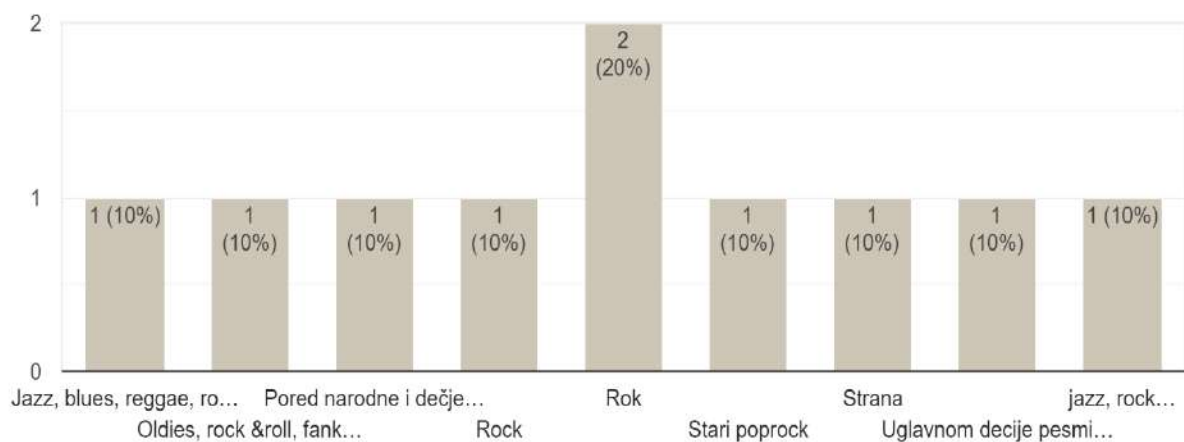
Коју врсту музике слушате?

40 одговора

Уколико сте на претходно питање одговорили са "друго", наведите која је то врста музике...

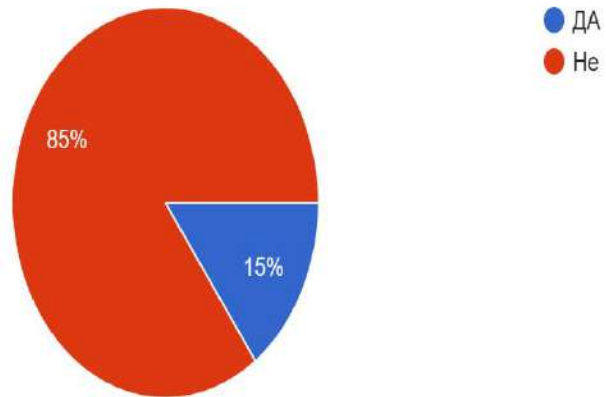
10 одговора

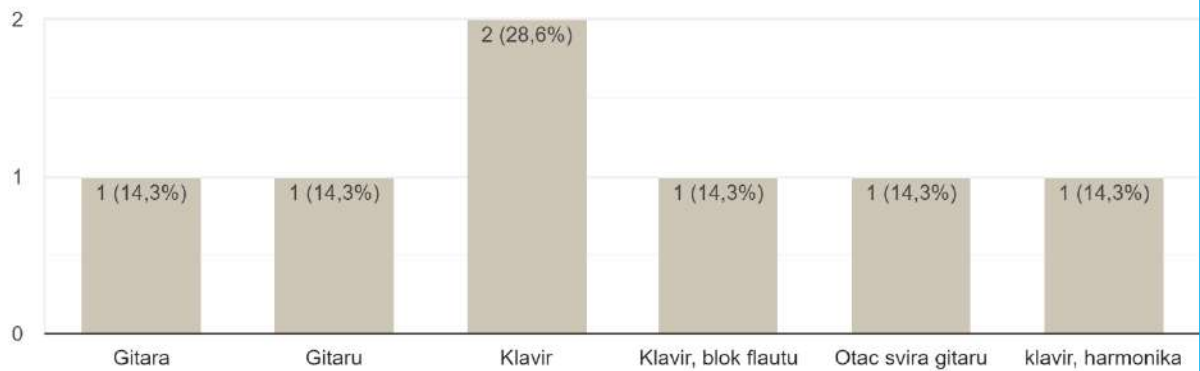
КОРИШЋЕЊЕ НЕКОГ ИНСТРУМЕНТА

Да ли свирате неки инструмент?

40 одговора

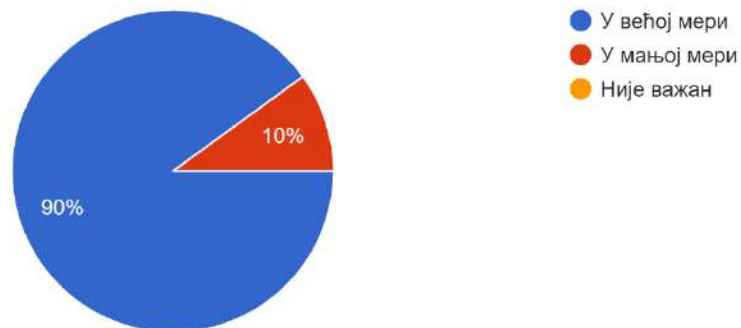

Уколико сте на претходно питање одговорили са "Да", наведите који је то инструмент
7 одговора

УТИЦАЈ МУЗИКЕ НА РАЗВОЈ ПРЕДШКОЛСКОГ ДЕТЕТА

Колико је по Вашем мишљењу важан утицај музике на развој предшколског детета?
40 одговора

4 МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

ИСТРАЖИВАЊЕ 2

Истраживање ће бити реализовано путем дескриптивне методе која служи за описивање проблема а користиће се при анализи и интерпретацији резултата истраживања и извођењу закључка.

Истраживање ће бити спроведено на узорку од 50 васпитача на нивоу свих група објекта „Сунце“ и групама пред полазак у школу у ПУ „Бошко Буха“, Инђија. За потребе истраживања биће конструисан наменски упитник комбинованог типа. Након тога спровешће се и интервју у фокус групи од 5 васпитача. Користиће се и чек листе и анегдотске белешке чијом се анализом очекује висина интересовања деце за музичку уметност и њихово учешће у реализацији музичких активности

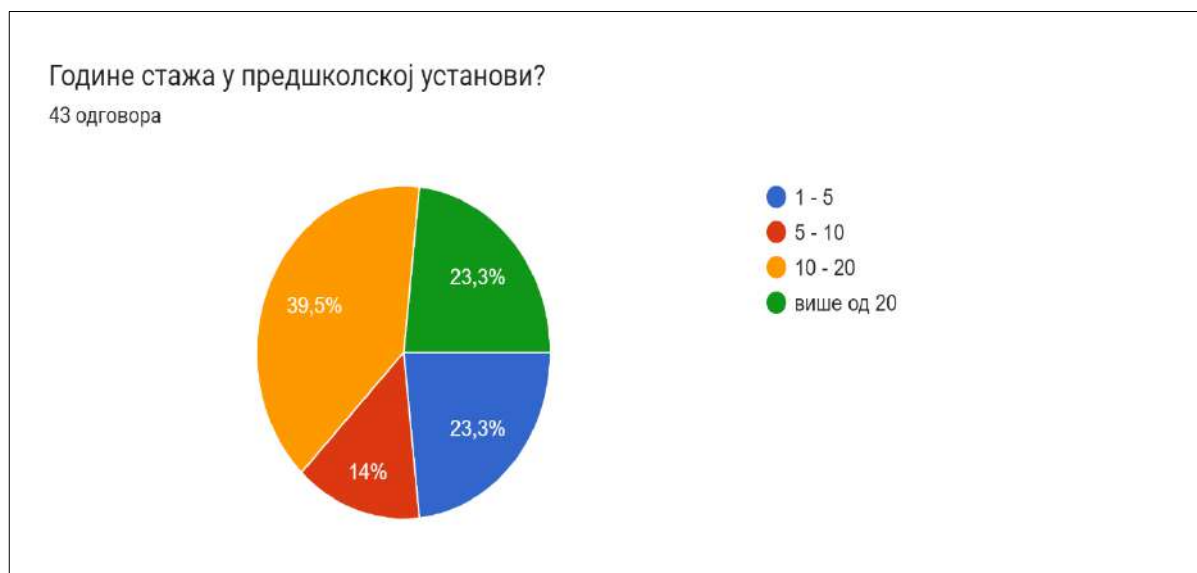
5 РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Питања у упитнику су углавном дата кроз четворостепене скале процене.

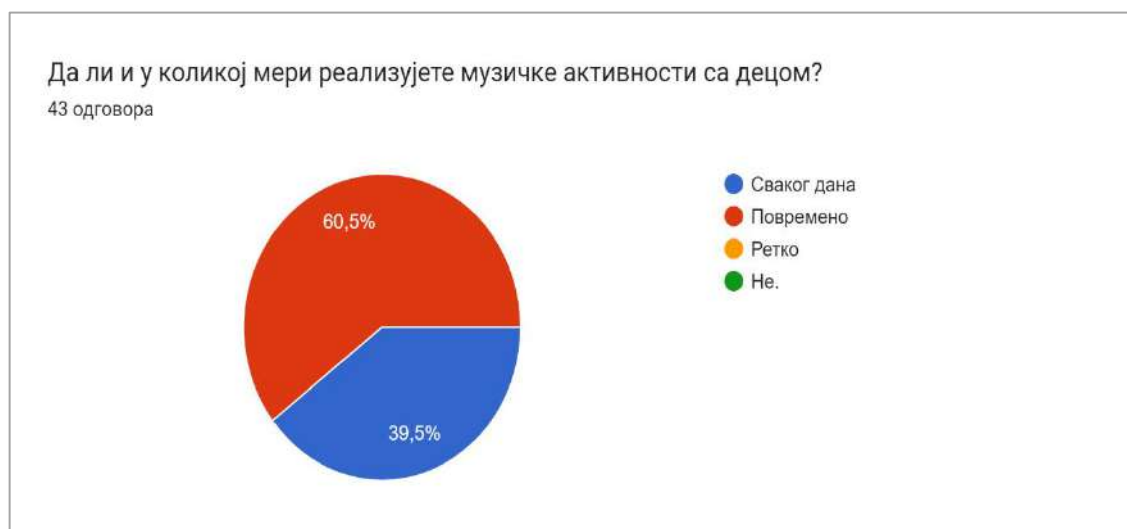
Упитником(Прилог)су обухваћена питања која се односе на :

- Општи подаци о испитанику
- Испитивање о учесталости реализације музичких активности
- Испитивање о учесталости реализације музичких активности током развијања пројеката
- Испитивање о постојању просторне целине за звук и покрет у радној соби
- Учесталост слушања соло песама
- Учесталост слушања класичне музике
- Испитивање о учесталости коришћења неког инструмента у реализацији музичких активности и који
- Постојање музички даровите деце
- Потребе за подршком

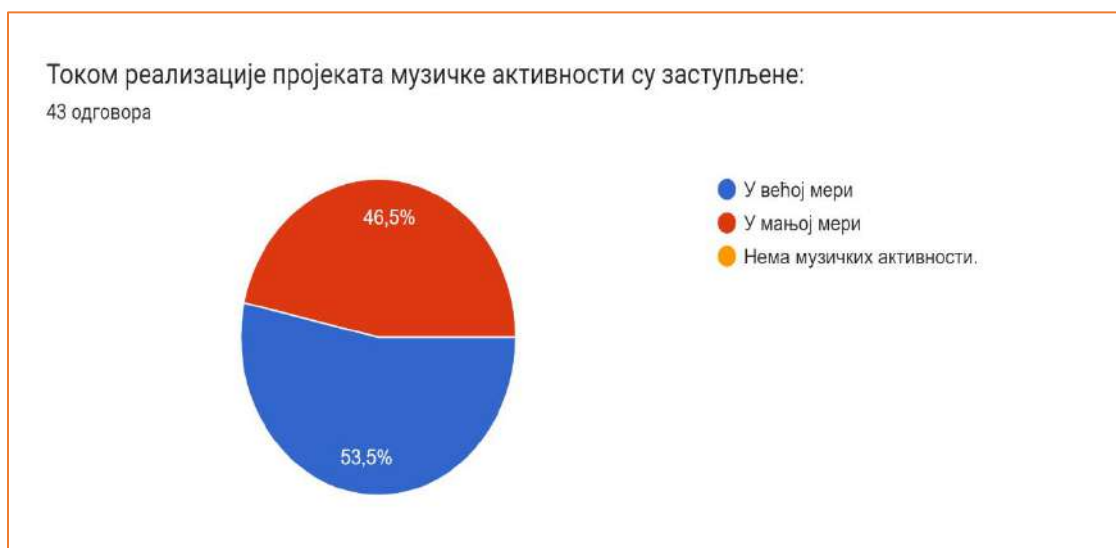
ОПШТИ ПОДАЦИ О ИСПИТАНИЦИМА

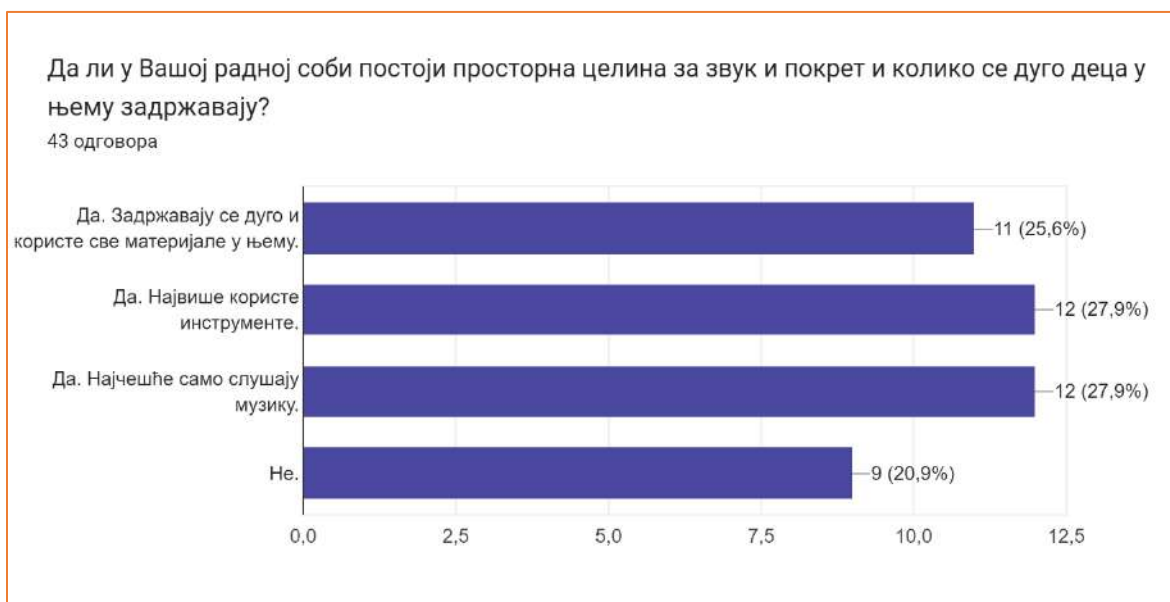
ИСПИТИВАЊЕ О УЧЕСТАЛОСТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ МУЗИЧКИХ АКТИВНОСТИ

ИСПИТИВАЊЕ О УЧЕСТАЛОСТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ МУЗИЧКИХ АКТИВНОСТИ ТОКОМ РАЗВИЈАЊА ПРОЈЕКТА

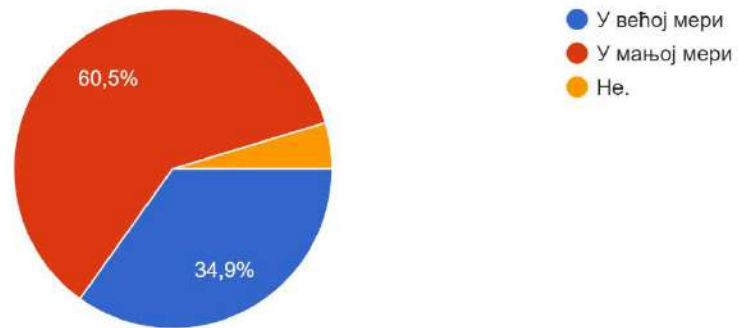
ИСПИТИВАЊЕ О ПОСТОЈАЊУ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ ЗА ЗВУК И ПОКРЕТ У РАДНОЈ СОБИ

УЧЕСТАЛОСТ СЛУШАЊА СОЛО ПЕСАМА

Колико често деци пуштате соло песме?

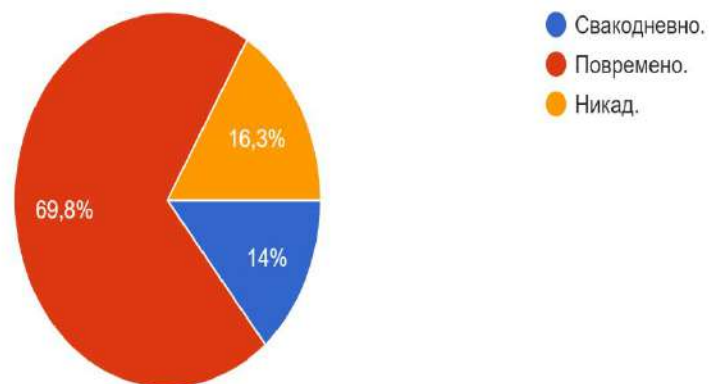
43 одговора

УЧЕСТАЛОСТ СЛУШАЊА КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ

Колико често деци пуштате класичну музику?

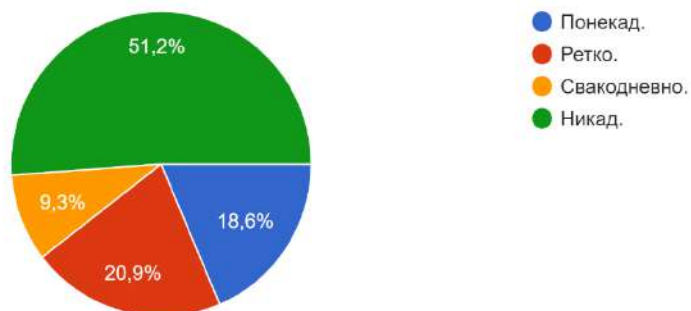
43 одговора

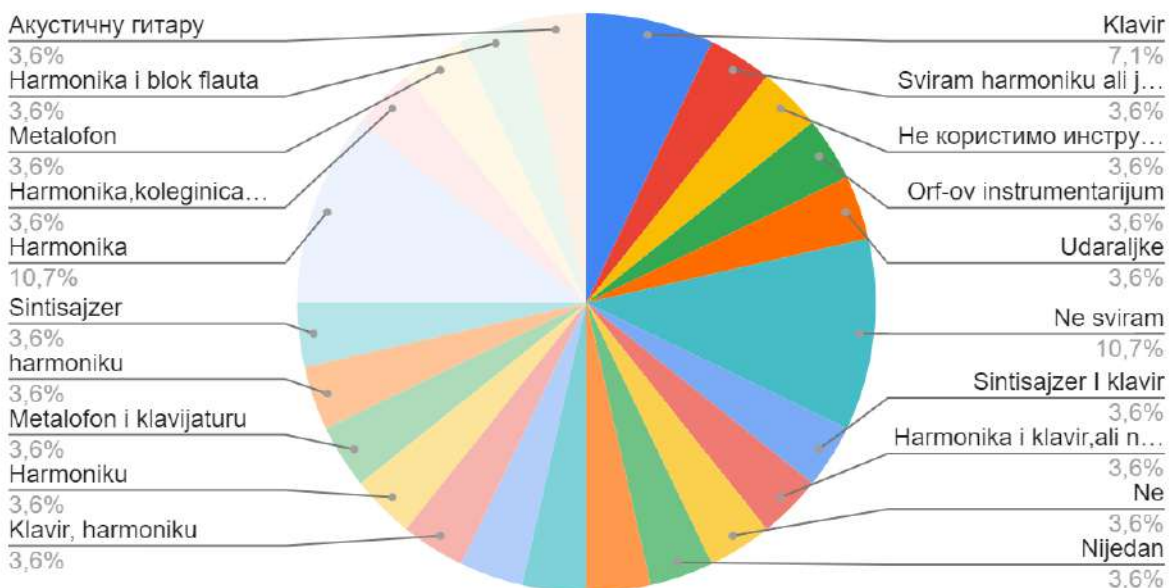
ИСПИТИВАЊЕ О УЧЕСТАЛОСТИ КОРИШЋЕЊА НЕКОГ ИНСТРУМЕНТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ МУЗИЧКИХ АКТИВНОСТИ

У коликој мери током реализације музичких активности користите неки инструмент(свирате)?

43 одговора

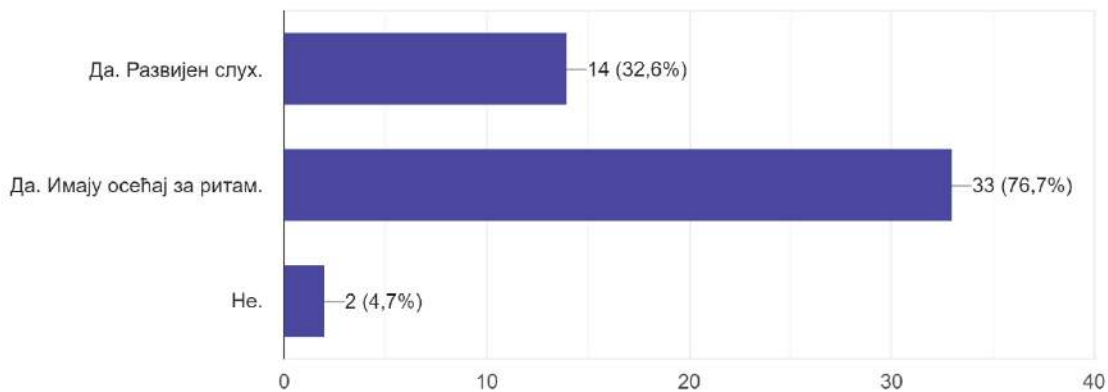
Број: Уколико сте на претходно питање одговорили да свирате неки инструмент, наведите који...

ПОСТОЈАЊЕ МУЗИЧКИ ДАРОВИТЕ ДЕЦЕ

Да ли у Вашој групи има назнака даровитости код деце?

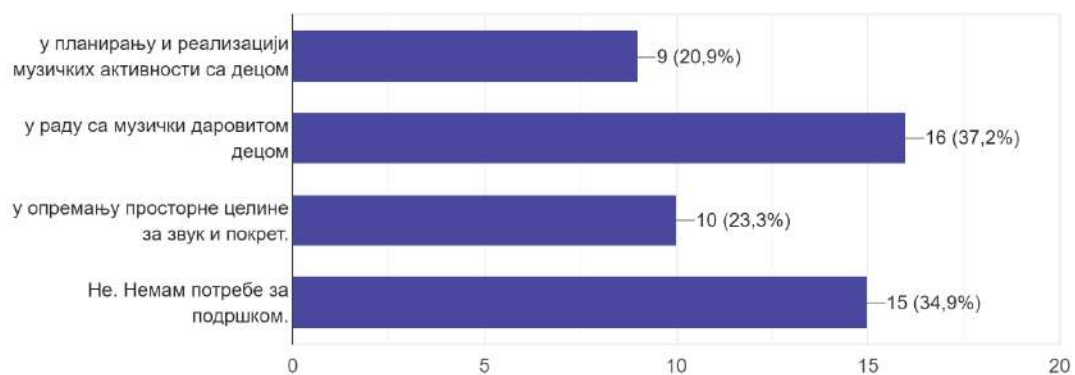
43 одговора

ПОТРЕБЕ ЗА ПОДРШКОМ

Да ли Вам треба подршка у некој од понуђених опција?

43 одговора

6 УЛОГА И ЗНАЧАЈ ВАСПИТАЧА У КРЕИРАЊУ ИНТЕГРАТИВНОГ И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОГ ПРИСТУПА У АКТИВНОСТИМА МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Васпитачи 21. века налазе се у средишту отвореног курикулума у којем су постављени многобројни циљеви и задаци који захтевају од стручњака овог профила да буде високообразована и свестрана личност. А, у контексту овог текста то су критеријуми везани за музичко образовање које ће васпитачу помоћи да квалитетније реализује све активности, при овом мислимо и на слободне и на усмерене активности. Нема области у којој музика у најширем смислу значења појма музике, не може да се не искористи као подстицај васпитно-образовани катализатор. Почев од окупљања деце у вртић, преко слободних активности и усмерених-методика формирања елементарних математичких појмова, методика ликовне културе, методика упознавања околине, методика развоја говора, методика физичке културе- преко формирања хигијенско-вољних навика, па све до одласка кући. Музичке активности могу, уз помоћ образованог васпитача и музичког педагога, да буду окосница свеукупног развоја деце. У контексту музичких активности иницираћемо педагошко психолошке службе и родитеље. Вртић ће постати отворен систем за новине и иновације.

Васпитач треба да буде учесник иновативног васпитно-образованог процеса, а у циљу праћења и реализације стручних и научних достигнућа у оквиру струке којом би богатали праксу. Такође би своја запажања у оквиру васпитно-образованог рада стручно и научно верификовао како би доприносио унапређивању теорије и праксе као интегративних начела у раду са децом. Ово значи да васпитач треба да буде један од носилаца савремених збивања у вртићу. Од њега се очекује да буде иноватор овог процеса и координатор интердисциплинарном тиму који делује у циљу унапређења васпитачке струке предшколства уопште. Он не би требало да буде маргинална личност већ стручњак који интегративним и интердисциплинарним приступом реализује, истражује и унапређују васпитно-образовани процес. Васпитачки позив, оптерећен предрасудама треба да уступи место савременом и иновативном позиву који захтева висококвалитетан кадар неоптерећен

традиционалним стереотипијама. Интегративним приступом у васпитно-образованом процесу би реализовали стручни тимови и сам квалитет васпитно-образованог процеса био на вишем нивоу. Савремено друштво би требало да анулира васпитача који не поседује музичког специјалисту за методику музичке културе. Квалитетан одабир кандидата приликом уписа високе школе за образовање васпитача и васпитачке факултете треба да се одабира на основу когнитивне ефикасности, социо-емоцијалне зрелости и стабилности, али свакако кандидат треба да поседује и музичке способности.

Аналогно, васпитач треба и по питању музичког образовања и креативности, да испуњава услове савременог васпитача 21. века. Наиме, васпитачима је омогућено да стекну високо струковно и академско образовање. Ово представља велики помак када је у питању васпитачка струка, јер стицањем високог образовања васпитач више није у инфериорном положају у односу на стручњаке других просветних профила.

Није био редак случај формално више образовање у односу на високо образовање, ствара осећај мање вредности код васпитача који су и током свог дугогодишњег професионалног рада достигли врхунац. Обично су резултати висококвалитетног рада васпитача били приписивани другим стручњацима. Овакве ситуације су васпитача стављале у други план и било је потребно да реализују много више квалитатних пројеката како би дошли до изражаја у односу стручњака других профила. Ове чињенице су веома важне и када говоримо о музичком образовању високо образовањих васпитача и очекујемо да ће њихова знања у оквиру методике музичке културе бити знатно квалитетније у односу на ранији период.

Друштвени миље и клима у којој васпитачи стичу другачије професионалне компетенције обавезују демократско друштво коме тежимо, да у оквиру васпитачких школи образују музички што квалитетнији кадар. Без квалитатног васпитача који ће са стручним тимом интердисциплинарно посвећивати пажњу детету које је музички талентовано, просечно или исподпросечно неће моћи да се искористе постојећи ресурси дечијег музичког капацитета, а нити да се друга деца подстакну на музичке активности. Интегрални приступ индивидуализована подршка детету у савременом и отвореном вртићу може да пружи могућност музички даровитом детету да се правилно усмери у смеру сопственог идентитета. А, такође и да просечно дете подстакне да развија љубав према квалитетној музици. Музичка активност у вртићу најкомплексније делује на дете.

6.1 Интегрисани приступ у раду предшколског васпитача

Доношењем правилника о основама програма предшколског васпитања и образовања(2018), период предшколства дефинисан је као најплодоносније и најкреативније раздобље човековог живота.

С обзиром на то да су главни носиоци тог прогресивног развоја васпитачи, успешност, организације и реализације новог концепта васпитно-образованог рада заснованог на холистичком приступу и тематском програмирању, у великој мери зависиће, пре свега, од њих самих. Оваква концепција рада подразумева отвореност васпитача за промене и лична усавршавања, за иновације приликом планирања Вор, више нивое комуникације са посредним и непосредним учесницима, процеса, као и континуирано вредновање сопствене праксе.

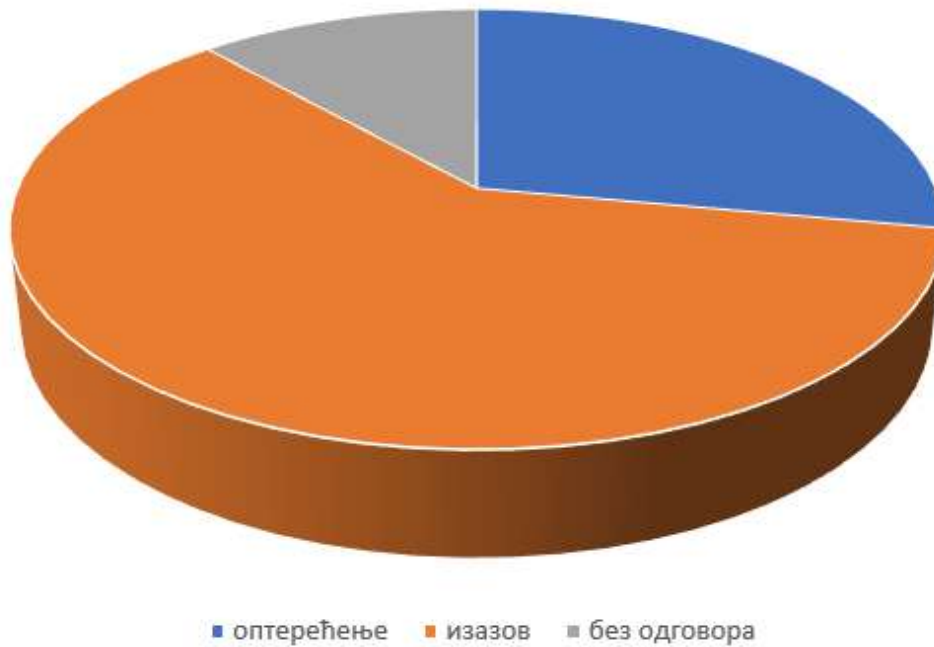
Поменути сегменти дефинисали су циљ истраживања у нашем раду, који је био да се утврде ставови васпитача о утицају интегрисаног приступа не само на дечији, већ и њихов лични и професионални развој, а све са циљом унапређивања квалитета васпитно образованог процеса.

РЕЗУЛТАТИ ИНТЕРВЈУА „Шта за васпитаче представља примена интегрисаног приступа?“

Овим истраживањем настојало се да испитамо: „На који начин васпитачи доживљавају примену интегрисаног приступа у раду?“ Да ли са лакоћом, кроз страх, одбијање или неразумевање?

Анализом добијених података констатујемо да су одговори васпитача на постављено питање и реализација циља овог истраживања. За 60% испитаника примена интегрисаног приступа у раду је професионални изазов. За 28% испитаних васпитача је овај приступ оптерећење, док се 12% васпитача није изјаснило по овом питању. Одговори указују на то да су васпитачи без обзира на постојање додатних оптерећења за промене у сопственој професионалног пракси, да немају негативан став према увођењу новина и да имају погребу

за континуираним усавршавањем, а све у циљу побољшања места и улоге детеа у самом васпитно – образовном процесу. Своју личну мотивисаност и подстицај за примену интегрисаног приступа у раду, васпитачи виде у потреби за додатним едукацијама и успостављању боље сарадње не само са родитељима деце него и са запоселенима у предшколској установи и локалној самоуправи на свим нивоима.

7 ЗАКЉУЧАК

Музичко васпитање у предшколском периоду, сусреће се са великим бројем проблема – изазова које треба адекватно и правовремено отклањати како не би дошло до одбојности према музичкој уметности од стране деце. Да би се омогућило дијагностиковање, праћење и развој елементарних музичких способности неопходних за прихватање музичких порука да би се деца оспособила за вешто сналажење у постављању првих слојева музичке писмености као и опште музичке културе.

Да начин стицања музичког знања и вештине музицирања не би био усиљен као што то често бива, потребно је ослањати се на оно што је детету на том узрасту блиско и познато, и адекватним поступцима интердисциплинарно откривати нове везе међу садржајима методика, које дају активност и заинтересованост деце у стицању сврсисходног почетног музичког знања.

Анализом података дошло се до сазнања да је васпитачима потребна подршка у опремању просторних целина за звук и покрет, у раду са музички даровитом децом и у планирању музичких активности са децом. У складу са тим планирана је радионица са васпитачима на тему препознавања музичке даровитости и испитивања осећаја за ритам и музикалност код деце, као и предлог активности које би унапредиле њихов музички потенцијал.

На крају рада неопходно је истаћи да оно што карактерише примену интегрисаног учења јесте потпуна и сврсисходна искоришћеност активности у смислу повезивања деци познатих садржаја из разних области реалног живота са истраживањима у вртићу. То наводи васпитаче да више промишљају и да планирају ситуације искуственог учења које ће деци пружити функционално знање.

ЛИТЕРАТУРА

1. Алтарас Ана, (2006.) Даровитост и подбацивање, Мали Немо
2. Волтар Мира, (1997.), Како музику приближити деци, Завод за уџбенике и наставна средства
3. Брунер, Џ (1976). Процес образовања. *Педагогија*, 2-3, 275-321, Завод за уџбенике и наставна средства
4. Виготски. Л.С (2005). *Дечја машта и стваралаштво. Психолошки оглед*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
5. Мр Ђурковић - Пантелић Милена, (1998.), Методика музичког васпитања деце предшколског узраста, Шабац, Виша школа у Шапцу
6. Др Мирковић Ксенија, (1996.) Психологија музичких способности, Завод за уџбенике и наставна средства Београд
7. Јелена Допуђа, Ритмичке игре као основестетске културе покрета за децу предшколског узраста
8. Тајчевић М, (2003.), Основна теорија музике, Београд: КИЗ „Центар“
9. Хиба Н, (1986.), *Музика за најмлађе*, Приручник за вокално – инструменталну наставу у педагошким академијама, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства
10. Приручник за васпитно-образовне стручњаке и родитељ
11. Вујошевић, Н.(2014). Пројекција пажње током слушања музике код музичара и немусичара. Научна студија Дебре Л. Кемпбел. Уметност и култура данас, Зборник радова са научног скупа у Нишу, 105-112
12. Основе програма предшколског васпитања и образовања, *Године узлета*

13. W.C.Groves,/Rhythmic Training and Its Relationship to the Synchroniyation of Motor/Rhythmic Responses,Journal of Research in Music Education, 17,(Winter 1969),стр.408-415.

ПРИЛОГ 1

Упитник за родитеље

Поштовани родитељи,

Пред Вама је упитник, који се односи на значај раног музичког развоја код деце. Циљ упитника је унапређење у примени интегративног приступа музичком васпитању и утицај васпитача на развијање музичких способности код деце.

Резултати упитника користиће у сврху планирања и реализације музичких активности са децом, развоја музикалности и подржавања интегративног приступа учењу. Резултати упитника биће коришћени и у изради мастер рада аутора овог упитника.

Хвала Вам на сарадњи!

Светлана Бјелац

Имејл адреса *

Важећа имејл адреса

Овај упитник прикупља имејл адресе. [Промени подешавања](#)

Коју врсту музике слушате?

- Класичну музику
- Народну
- Забавна
- Етно

Друго

Уколико сте на претходно питање одговорили са "друго", наведите која је то врста музике...

Текст кратког одговора

Да ли свирате неки инструмент?

Да

Не

Уколико сте на претходно питање одговорили са "Да", наведите који је то инструмент

Текст кратког одговора

Колико је по Вашем мишљењу важан утицај музике на развој предшколског детета?

У већој мери

У мањој мери

Није важан

...

Да ли бисте учествовали у реализацији музичких активности у вртићу?

Да

Не

ПРИЛОГ 2

Испитивање ставова васпитача о значају раног музичког развоја код деце

Поштоване колегинице,

Пред Вама је упитник, као део стручно истраживачког рада, који се односи на значај раног музичког развоја код деце. Циљ упитника је унапређење компетенција васпитача у примени интегративног приступа музичком васпитању и утицај васпитача на развијање музичких способности код деце.

Резултати упитника користиће у сврху планирања и реализације музичких активности са децом, радионица на тему подршке даровитости код деце и развоја музикалности. Резултати упитника биће коришћени и у изради мастер рада аутора овог упитника.

Хвала Вам на сарадњи!

Светлана Бјелац

svetlanabjelac@gmail.com Промени налог

* Означава обавезно питање

Имејл адреса *

Имејл адреса

Ваше име и презиме

Ваш одговор

Године стажа у предшколској установи? *

- 1 - 5
- 5 - 10
- 10 - 20
- више од 20

Да ли и у коликој мери реализујете музичке активности са децом? *

- Сваког дана
- Повремено
- Ретко
- Не.

Током реализације пројеката музичке активности су заступљене: *

- У већој мери
- У мањој мери
- Нема музичких активности.

Да ли у Вашој радној соби постоји просторна целина за звук и покрет и колико се дуго деца у њему задржавају? *

- Да. Задржавају се дуго и користе све материјале у њему.
- Да. Највише користе инструменте.
- Да. Најчешће само слушају музику.
- Не.

Колико често деци пуштате соло песме? *

- У већој мери
- У мањој мери
- Не.

Колико често деци пуштате класичну музику? *

- Свакодневно.
- Повремено.
- Никад.

У коликој мери током реализације музичких активности користите неки инструмент(свирате)? *

- Понекад.
- Ретко.
- Свакодневно.
- Никад.

Уколико сте на претходно питање одговорили да свирате неки инструмент, наведите који...

Ваш одговор _____

Да ли у Вашој групи има назнака даровитости код деце? *

- Да. Развијен слух.
- Да. Имају осећај за ритам.
- Не.

Да ли Вам треба подршка у некој од понуђених опција? *

- у планирању и реализацији музичких активности са децом
- у раду са музички даровитом децом
- у опремању просторне целине за звук и покрет.
- Не. Немам потребе за подршком.

Проследи

Обриши упитник